

Prof. Dr. Kovács Árpád

GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS ÉS ÁLLAMHÁZTARTÁS¹
– ANNO 2017
Kis személyes láttelelet 2017 őszén

Tisztelt Tudománynapi Konferencia! Kedves Kollégák!

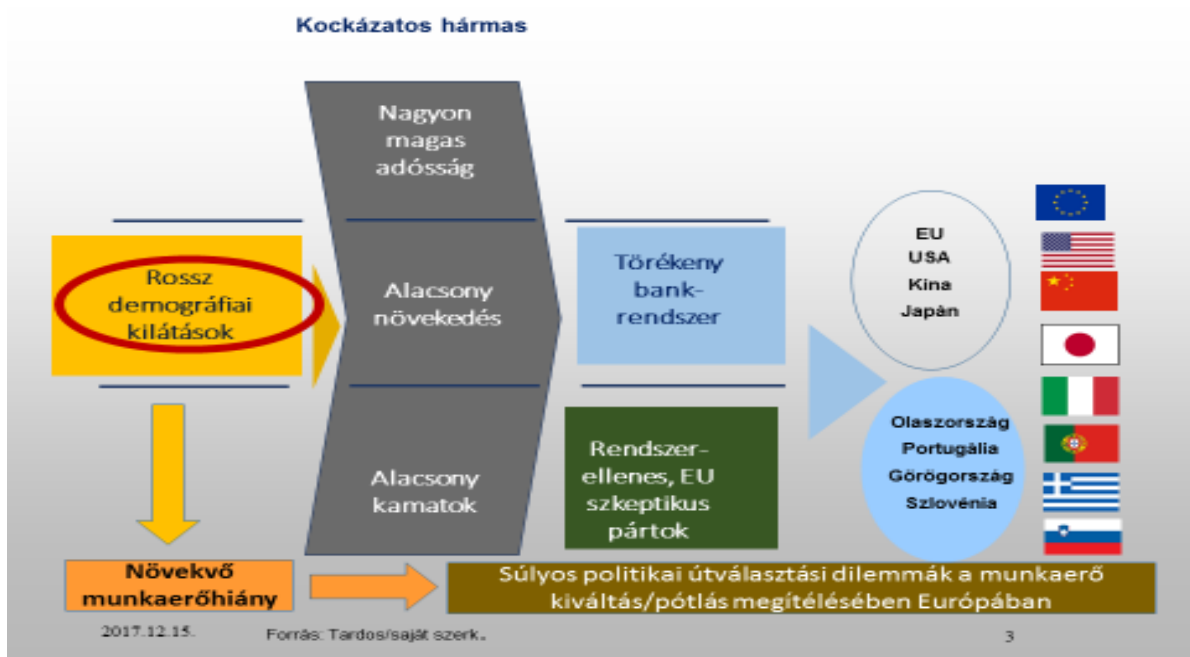
Megköszönve a lehetőséget gondolataim elmondására, kérem engedjék meg, hogy előadásomban három témakörrel – működésünket befolyásoló külső tényezőkkel, a magyar gazdaság pozícióival és az államháztartásunk helyzetével – foglalkozzam, majd ennek alapján rövid összegzését adjam, hogy egyetemi emberként, mérnöki alapképzettségű közgazdászként miként látom a következő néhány év esélyeit. Természetesen nem kerülhetem meg, hogy hatodik éve hivatalom köt a Költségvetési Tanács munkájához, és így támaszkodhatom a Tanács honlapján is megtalálható, a testület felkérése alapján készült újabb elemzésekre, előrejelzésekre, tanulmányokra, illetve titkársága által készített ábrákra.

Hölgyeim és Uraim!

Először tehát távirati stílusban a bennünket körülvevő világról beszélnék, amit – természetesen – igen nagy leegyszerűsítésekkel próbál érzékeltetni az alábbi, a jellemző folyamatokat, növekedési, stabilitási tényezőket összefoglaló ábra.

¹ A Wekerle Sándor Üzleti Főiskola tudománynapi konferenciáján 2017. november 17-én elhangzott előadás szerkesztett változata.

Jellemző nemzetközi folyamatok, tényezők

Az ábrára pillantva, arra a következtetésre juthatunk, hogy bár számos súlyos kockázattal terhelt a világ, mégis az elkövetkező néhány év időhorizontján nem mutatkozik olyan mértékű kedvezőtlen irányú *külső* változás, ami Magyarország gazdaságát és társadalmi működését súlyosan megterhelő, kedvezőtlen *belső* folyamatokat indíthatna el.

A kockázatok sorába tartozik, hogy jónéhány ország, gazdaság, politikai törekvés van ellentmondásos, sőt nehéz helyzetben. Az EU-szkeptikus pártok, az adott feltételeket el nem fogadó, azokhoz illeszkedni nem akaró politikai erők jelenléte bonyolítja az Unió helyzetét. Súlyos környezetvédelmi gondok vannak a feltörekvő országokban, amit a robbanásszerű, végtelenségig feszít a népesedés-növekmény. Ázsiában és Európa déli államaiban a bankrendszer került, kerülhet bajba. Az Európai Uniót a Brexit miatti bizonytalanság terheli, de itt mintha tisztázódnának „frontok”, a „City” megnyugodni látszik.

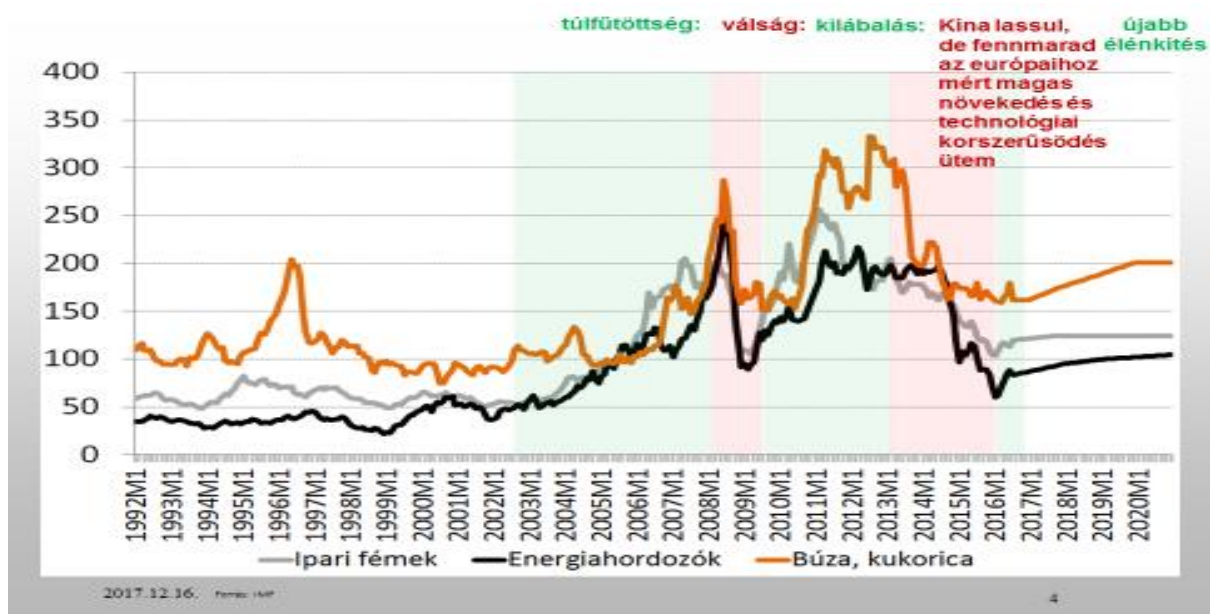
Ha nem is dinamikus, de 2 % környékén látszik stabilizálódni az újraindult európai növekedés, amiben meghatározó, hogy Németország gazdasága – függetlenül a kormányzás majdani összetételétől, a nehézkes kormányalakítástól – magához tért, a magyar gazdaságra nézve is kedvező konjunkturális várakozásokkal. Az USA tekintetében a kül- és belpolitika kiszámíthatatlansága valóságosan gazdasági kockázatokat

is okoz, de ott is visszatért a növekedés. A Kínában végbemenő – számunkra elképzelhetetlen intenzitású – társadalmi-gazdasági modernizáció természetesen „növekedési áldozatokkal” is együtt jár, továbbá energia- és nyersanyagforrásokért vállalt afrikai befektetései is „pénzbe” kerülnek, még így is fennmaradt az európai mércével jelentős 6 – 7 %-os növekedés.

A nyersanyag-, a mezőgazdasági tömegtermény- és az energiaárak elszabadulásával sem kell számolni, mint azt az alakulásukat szemléltető, következő ábra mutatja. Tartós esés után ugyan emelkedésnek indultak a nyersanyagárak, de nem térnek vissza az eredeti szintre, mivel a fejlett országokban egyre inkább a hozzáadott szellemi érték, innováció adja mind nagyobb arányban a teljesítményt.

A kialakult cserearányok ma kedvező „hátszelet” jelentenek a fejlett feldolgozóiparral, mezőgazdasággal rendelkező országoknak, így Magyarország GDP-jében – ilyen tekintetben annyi rossz év után – is mintegy 0,5 %-nyi köszönhető az utóbbi időszak cserearány javulásának.

A főbb nyersanyagárak (2005=100%)

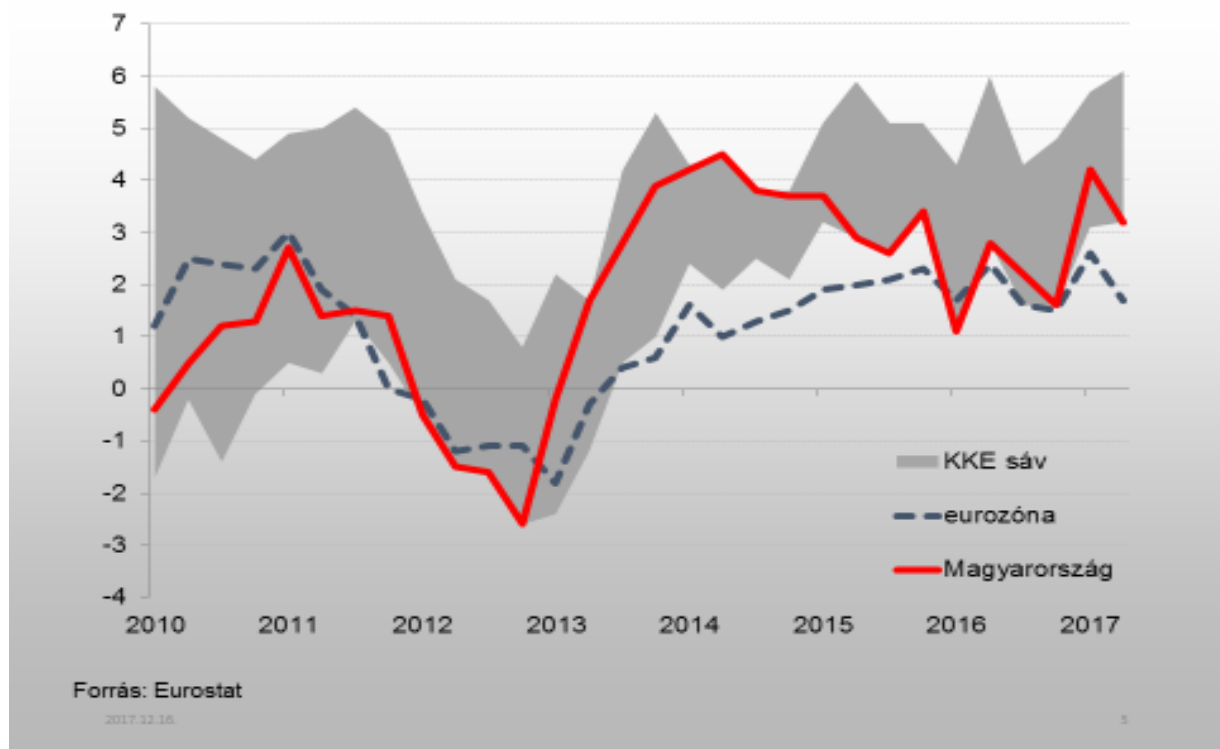

Európában ma a növekedés, sőt a fenntarthatóság legnagyobb akadálya a mind mélyebb munkaerő-hiány, jónéhány országot egy-két évtizeden belül demográfiai katasztrófa felé sodor a visszaeső születésszám s az előregedő népesség. A munkaerő-pótlás lehetőségeiben ma két – kibékíthetetlenül szemben álló – irányzat él. Az egyik

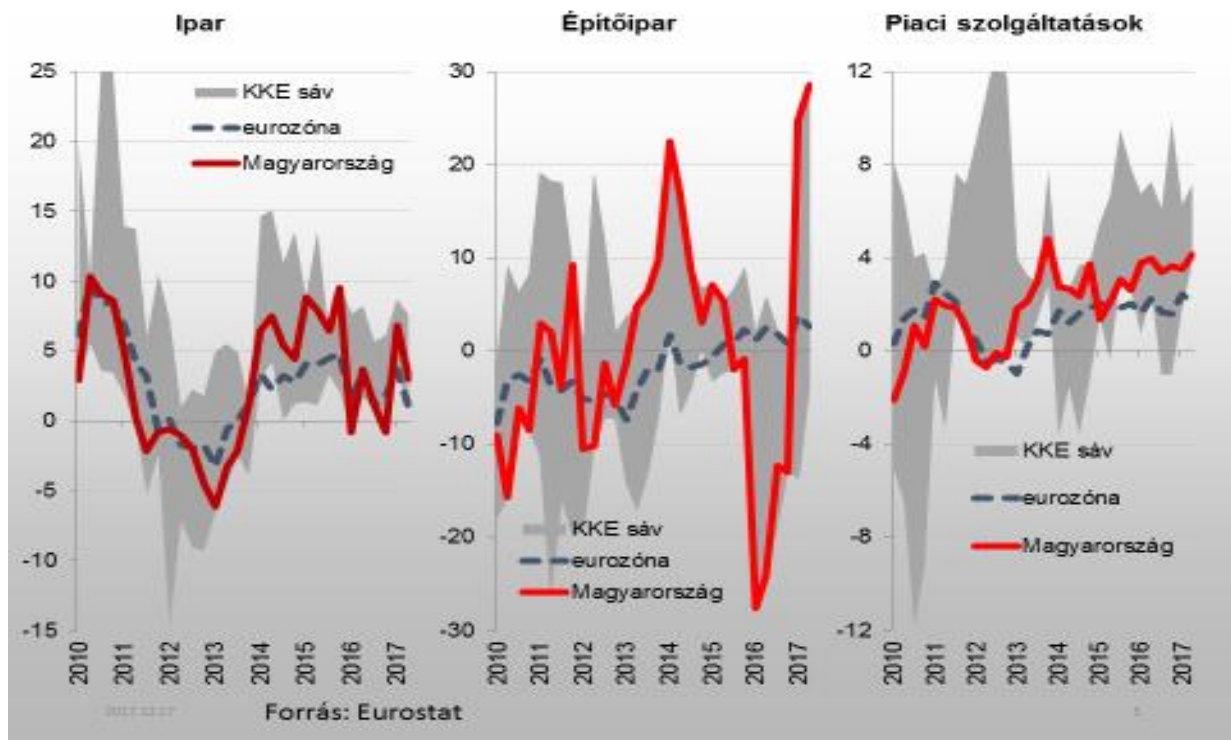
– az Európai Unió ún. „magországaiban” uralkodó – elképzelés az alacsony hozzáadott értékű munkák elvégzésére a migráció „bevonásában”, a nagy hozzáadott értékű tevékenységekben, a közlekedésben a felgyorsított robotizációban látja a megoldást, nem foglalkozva a társadalmi hatásokkal. A másik elképzelés – e körbe tartozik hazánkra jellemző törekvés is – kísérletet tesz fékezni a népességfogyást, és a modernizációs, robotizációs törekvések erősítése mellett a születésszám emelésében látja a siker lehetőségét, ami a negatív tendenciák fékezését jelenti. Hozzáteszem, ilyen tekintetben kell jelentős eredményként értékelni, hogy nálunk 1-ről 1,5 környékére emelkedett a két szülőre jutó gyermekszám, és a társadalmi-gazdasági hatékonyságot jellemző, hátul kullogó versenyképességi mutatóinkban is van már kedvező elmozdulás.

Térségünkre áttérve megállapíthatjuk, hogy a 2012-es ciklikus-mélypont óta egyre stabilabb lábakon áll a növekedés a régióban. A következő néhány ábra alapján az a következtetés vonható le, hogy a kilábalás első szakaszát (2014) az ipar (és az export) vezérelte az egész eurozónában és a Kelet- Közép Európa (KKE) régióban is. Emellett a KKE országokban az építőipar is felpörgött az EU-s forrásoknak köszönhetően. Az ipar növekedési dinamikája stabilizálódott.

GDP éves változása (%)

Hozzáadott érték éves változása a versenyszféra fő szektoraiban (%)

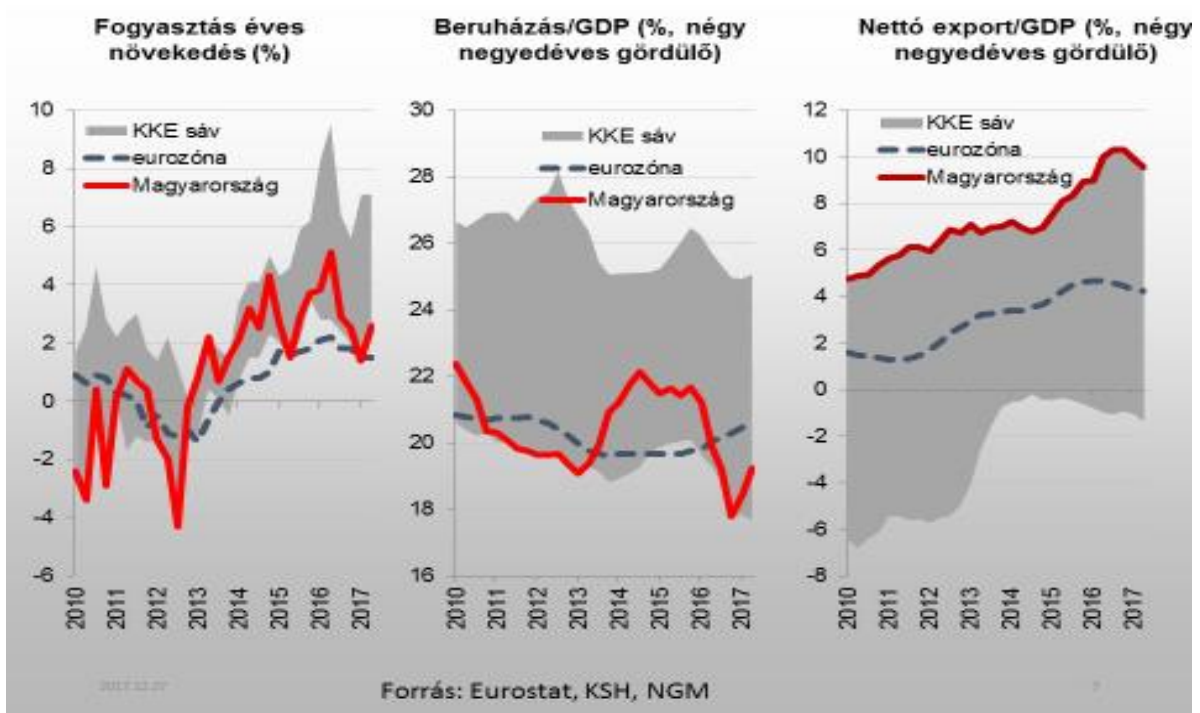
2015-től pedig mindenütt fokozatosan élénkül a belső kereslet, ennek köszönhetően gyorsul a piaci szolgáltatások növekedése. Hazánkban a régióhoz képest - az új autógyárak kapacitásainak köszönhetően – az ipar 2014-15-ben „lóg ki” felfelé, azóta a régiós mezőnnyel és az eurozónával együtt haladunk; az építőipar ciklusai sokkal szélsőségesebbek (EU források felhasználása); a szolgáltató szektor bővülése a régióban közepesnek mondható, de az EU átlagánál jóval gyorsabban bővül.

Tisztelt Hallgatóim!

Magyarország esetében összefoglalóan elmondható, hogy az államháztartás stabilitását meghatározó gazdasági növekedés 2013 óta jelen van. Kedvező, hogy a gazdasági konjunktúra erősödik, és nemcsak a régiós gazdasági növekedés, hanem a magyar is lényegesen meghaladja az euróövezet átlagát. A fogyasztás dinamikája nem csupán a környező országokban, hanem hazánkban is élénkül, Magyarország 2016-17-ben a „KKE államok mezőnyének” második felében található, de ez is igen lényeges változás, nagy eredmény a korábbiakhoz képest. Ugyanakkor e tekintetben - akárcsak a hazai beruházásoknál - jelentős a teljesítmények hullámlása. A beruházások az eurozónában túljutottak a ciklikus mélypontra, a régió országaiban az EU források beáramlása révén már 2015-ben növekedés volt jellemző. Magyarországra

nézve is ez a jellemző, de nálunk különösen erős volt - negyedévről negyedévre változva - az EU források egyenetlen beérkezése miatti volatilitás, és az újabban megindult kedvező folyamatok mellett is a nemzetgazdasági beruházási ráta változatlanul az egyik legalacsonyabb az egész régióban. Nyilvánvaló ezen változtatni kell, mert a jövőbeni növekedési lehetőségekkel, azok fenntarthatóságával ez különösen erős kapcsolatban van.

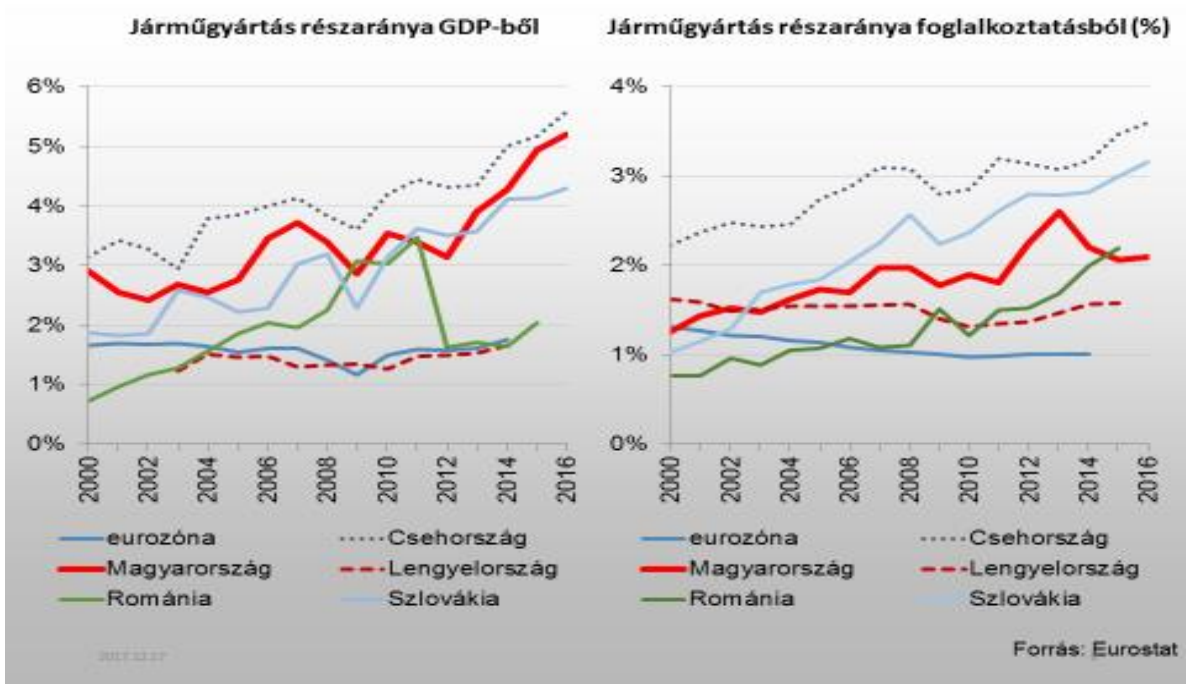
A fogyasztás, beruházás és a nettó export alakulása 2010-óta

A külkereskedelmi egyenleg ugyanakkor évek óta Magyarországon a legmagasabb. A fogyasztás és a beruházások élénkülésével nő az importkereslet, ami 2016 óta már enyhén csökkenti a külkereskedelmi többletet, de így is kiváló, a KKE országok legjobb eredményei születnek.

A gazdaság eredményeiben az egész régióban kitüntetett szerepet játszik a járműipar, Magyarországon a válság óta végrehajtott nagyberuházások emelték a súlyát, s a német konjunktúra várakozások e tekintetben egyelőre a pozitív folyamatok további folytatódását vetítik előre. A következő ábra alapján jól látható, hogy milyen teljesítményeket hoz a német járműiparhoz történő kapcsolódás a szlovák, lengyel és a magyar relációban.

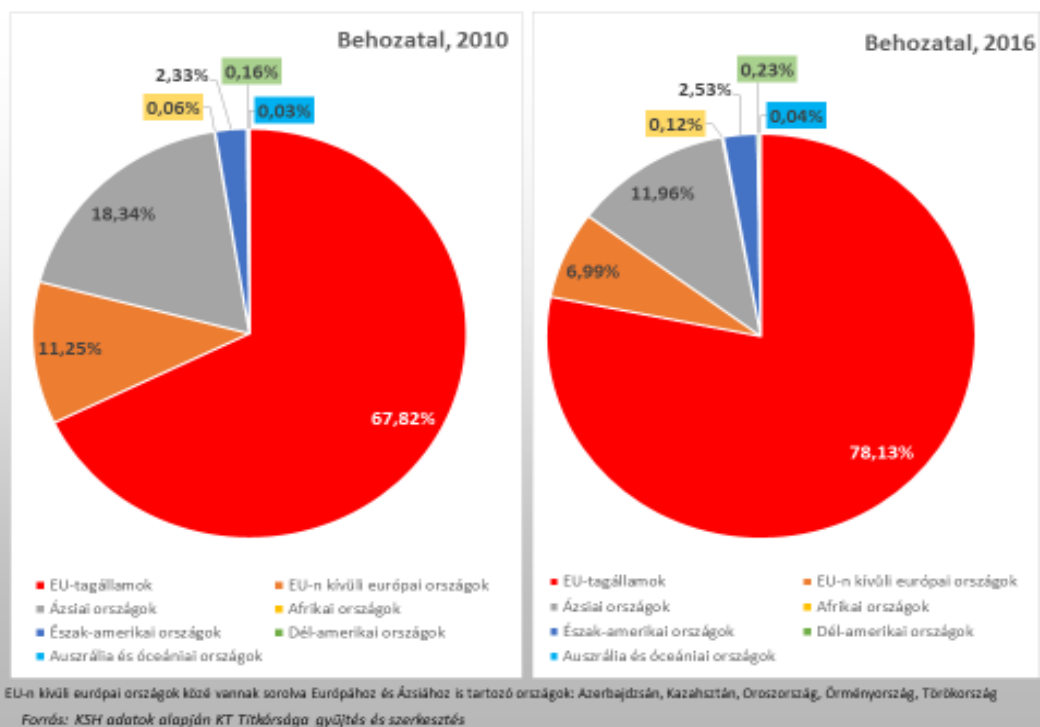
A járműgyártás szerepe a gazdasági teljesítményekben és foglalkoztatásban

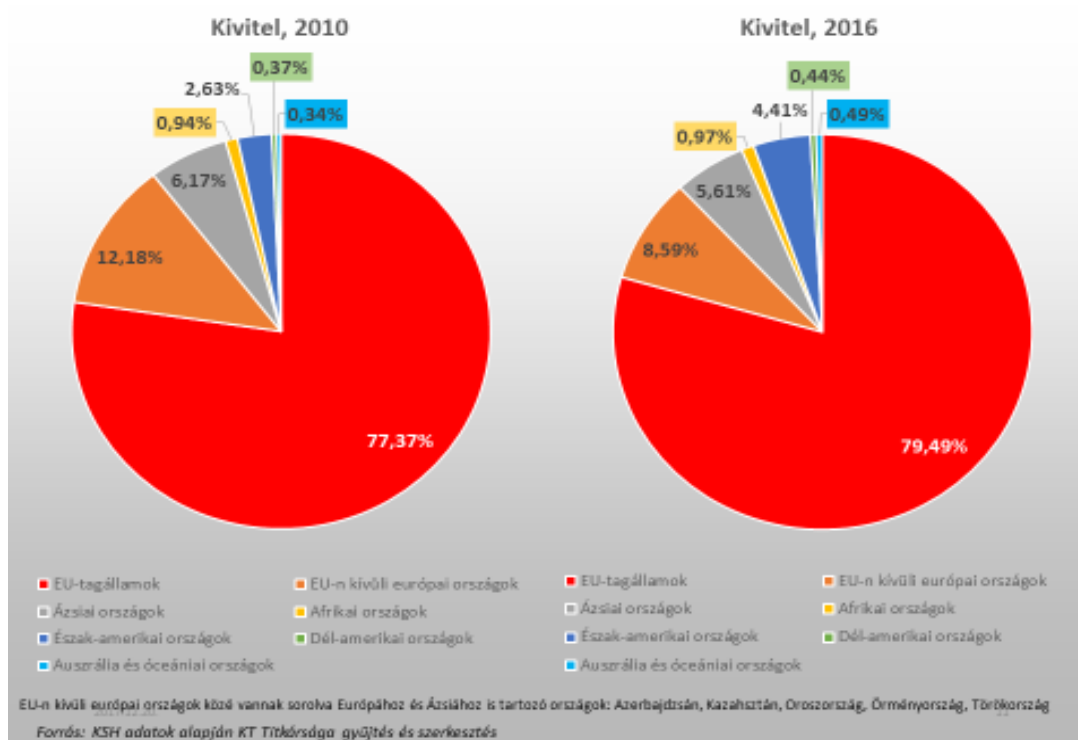
Kedves Kollégák!

Nem kerülhetem meg, hogy ne ejtsek néhány szót az import és az export nemzetgazdaságunkban betöltött szerepéről.

Magyarország importjának országcsoportonkénti összetétele 2010-ben és 2016-ban

Magyarország exportjának országcsoportonkénti összetétele 2010-ben és 2016-ban

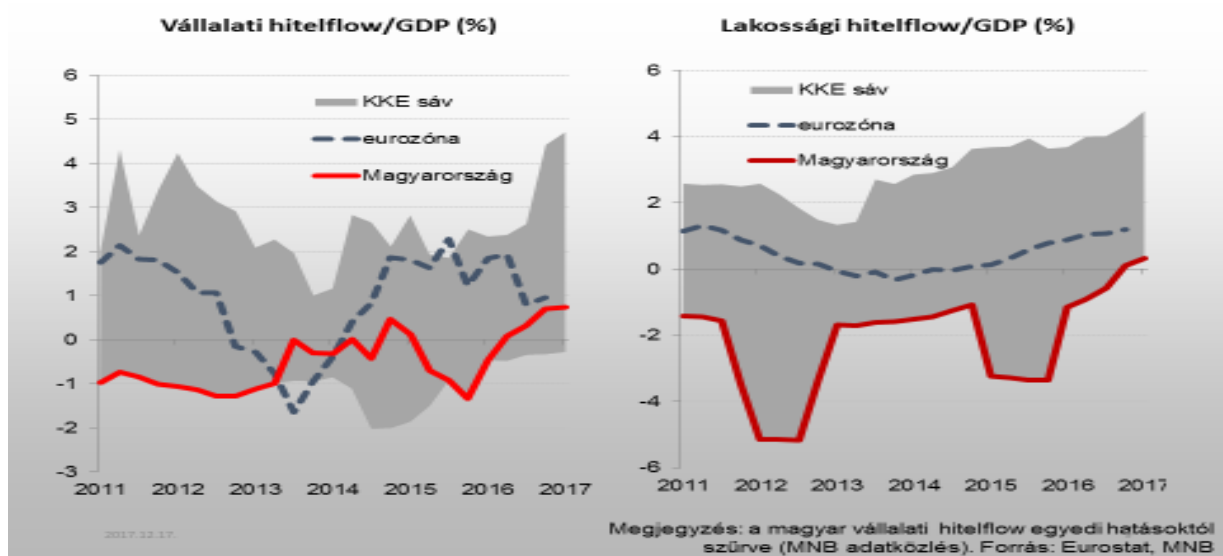
Első pillantásra ugyanis ellentmondásnak látszik, miközben hangsúlyosan esik szó az Európán kívüli gazdasági kapcsolatok erősítéséről, szembevetendő, hogy hazánk importjában erőteljesen nőtt az EU országainak részesedése, míg Ázsia, valamint az EU-n kívüli európai országok jelentősen visszaestek. Hasonló a helyzet, ha nem is ilyen arányban, az export területén is. Valójában épp ezek az adatok bizonyítják, milyen égetően szükség van a logisztikai és az EU szabályrendszere generálta egyoldalú „becsatornázottságok” oldására a gazdasági kapcsolatokban. A statisztikai adatokból kitűnő trendek egyértelműen aláhúzzák a külkereskedelem további diverzifikációját szolgáló lépések szükségességét, s a „Keleti” illetve a „Déli” nyitás indokoltságát, hiszen az ezekhez kapcsolódó kezdeményezések nélkül még torzabb arányok, függőségek alakulhattak volna ki.

Az erősödő fogyasztás, a javuló konjunktúra a lakossági és a vállalati hitelezés élénkülését is elhozta. A hitelezés hazai bővülése azonban egyelőre elmarad a régiós átlagtól. Ehhez hozzá kell tenni, hogy a lakossági hitelállományt nálunk a háztartások adósságleépítése mellett intézményi változások (végtörlesztés, devizahiteles elszámolás) is csökkentették az elmúlt években.

A vállalati hitelezés a kilábalással együtt megindult a régióban és Magyarországon is, amit itthon az MNB által támogatott Növekedési Hitelprogram is támogatott. Az erről beszámoló honlap szerint: „A 2017. március 31-én lezárult kedvezményes konstrukció keretében a 2013. júniusi indulás óta közel 40 000 mikro-, kis- és középvállalkozás jutott kedvező finanszírozáshoz több mint 2 800 Mrd Ft összegben.”²

A hitelezés utóbbi évekbeli alakulását szemlélteti a következő ábra, ami egyértelműen mutatja a környezetünkben lévő országokhoz képest e tekintetben lassabb kilábalásunkat, azt, hogy milyen elnyúló hatása van a 2010-es évet megelőző évek torz hitelezési gyakorlatának. Az akkori időszak kontrollálatlan hitelfelvételeinek tulajdonítható lakossági és vállalkozói krízisek „visszacsapása” következtében csak nagyon nehezen oldódott a félelem a hitelfelvételektől.

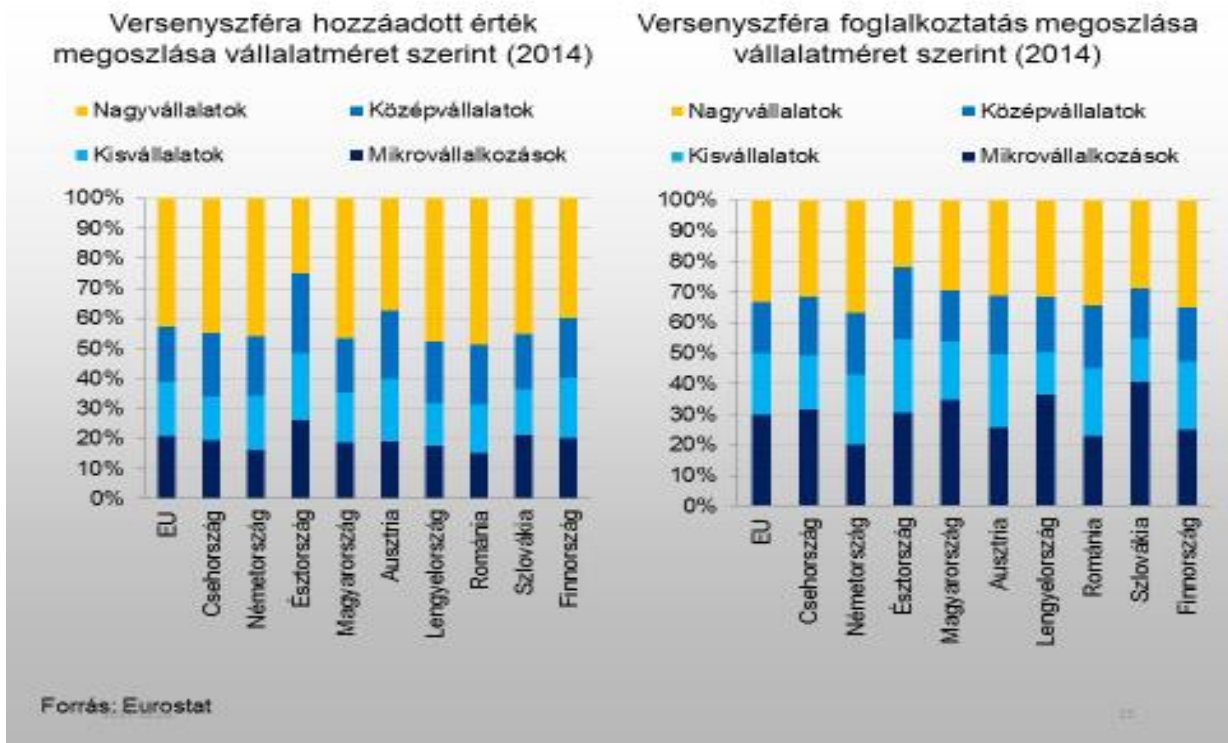
A hitelezés alakulása Magyarországon és a Kelet- Közép Európa országokban

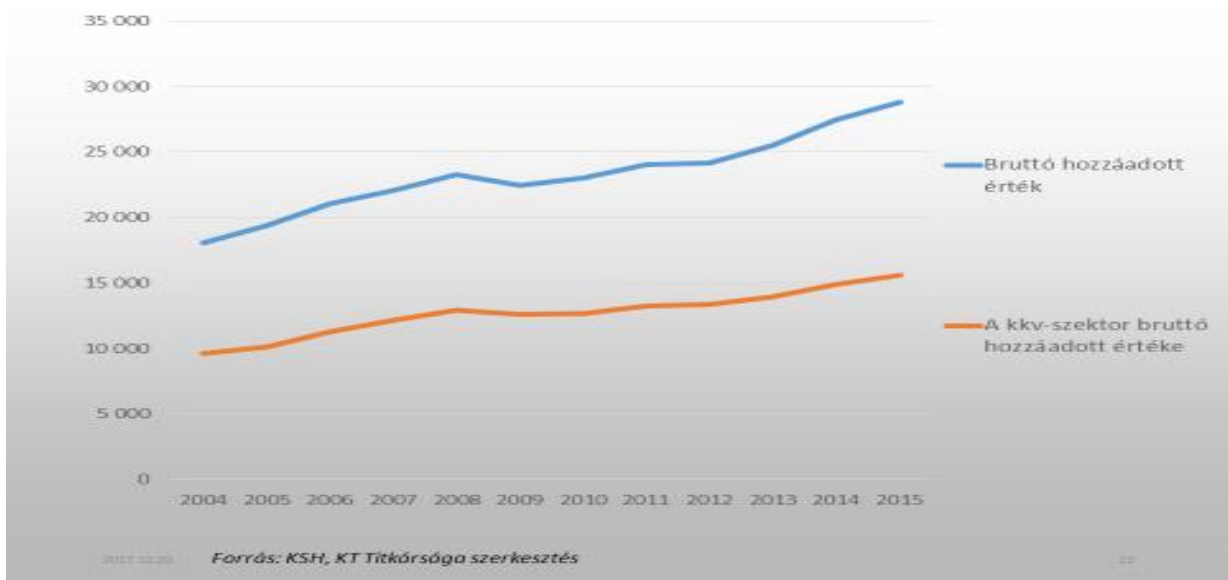
A hazai KKV szektor gazdasági súlya jelentős, hasonlóan más európai országokhoz. A különbség azonban az, hogy sajnos nálunk az elmúlt években nyílt az olló az összes bruttó hozzáadott érték és a KKV-szektor által termelt bruttó hozzáadott érték növekedése között. Ez érthetővé teszi, hogy a gazdaságpolitika ma kiemelt figyelmet fordít e szektort körülvevő szabályozási, képzési feltételek javítására, illetve azokra a közvetlen és feltételteremtő közvetett támogatásokra, amelyek teljesítményének fokozását szolgálják.

²https://www.mnb.hu/letoltes/a-novekedesi-hitelprogram-eredmenyei_20170613.pdf

A KKV szektor részesedése a GDP-ből (%)

A KKV szektor részesedése az összes bruttó hozzáadott értékből (millárd forint)

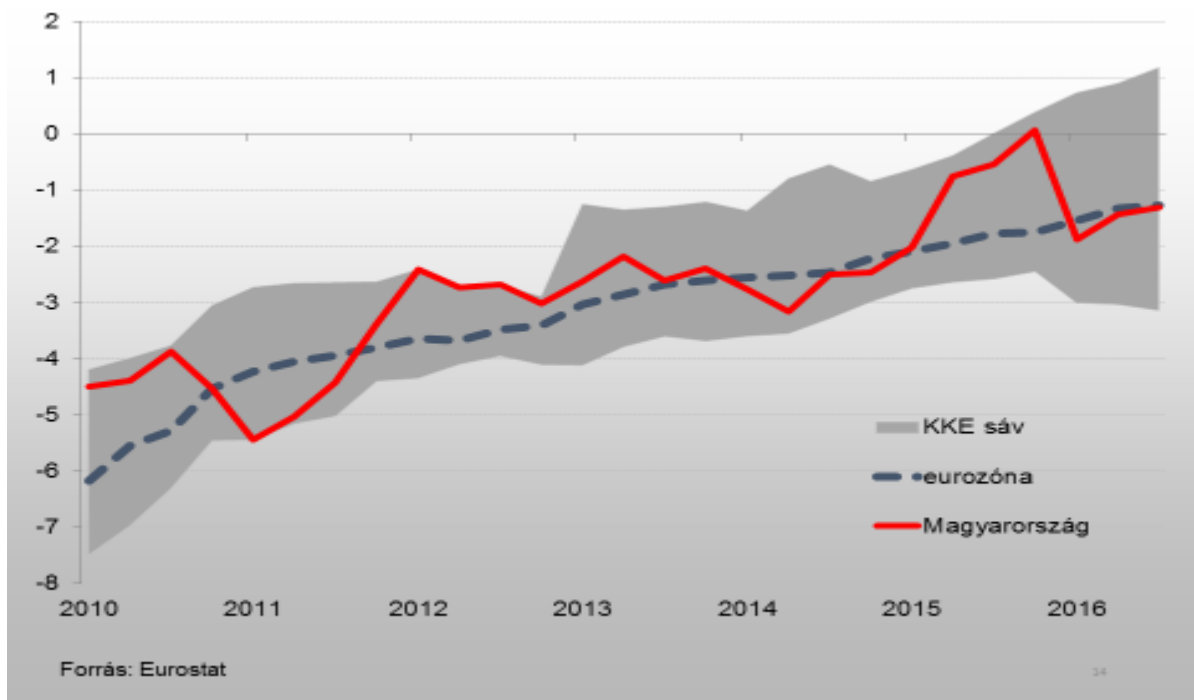

Tisztelt Kollégák!

Áttérve az államháztartás pozícióira, a következő ábrára pillantva, nem szükséges különösebb bizonyítása annak, hogy a visszatérő növekedés hozzájárult az államháztartás egyenlegének javulásához. A cseh mellett a magyar államháztartási egyenleg a legkedvezőbb az egész régióban, a jelentős 2016 végi egyedi kiadások és a

2017. évi adócsökkentések ellenére is. Az egyenlegjavuláshoz hozzájárult régió-szerte egyfelől az élénkülő belső kereslet, ami emeli az adóbevételeket, másfelől a mérséklődött kamatkiadás. Hozzá kell tennem, hogy az államháztartás egyenlegének javulása ugyanakkor serkentőleg hat mind nálunk, mind a környező országokban a növekedésre.

Államháztartás ESA egyenlege a GDP arányában (% , 4 negyedéves gördülő)

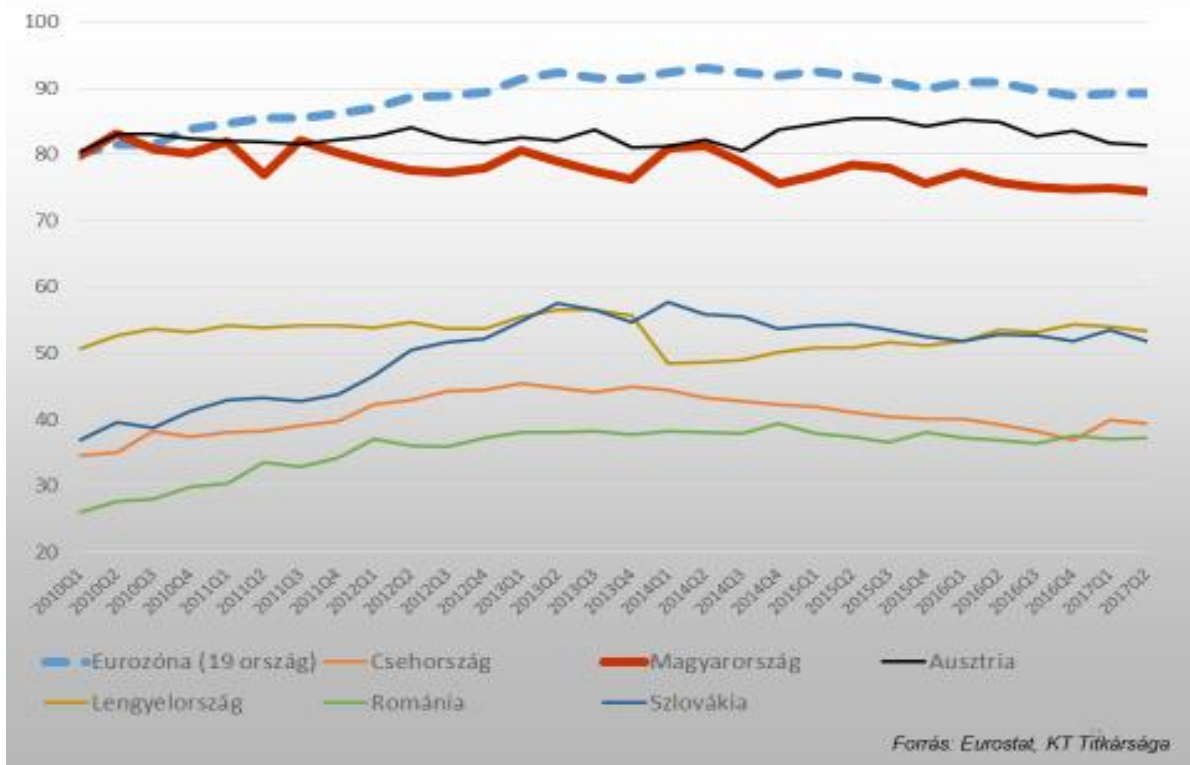
Itt ki kell térnem az ún. szabályalapú költségvetés elemeinek alkalmazására, a Költségvetési Tanács működésére. A rájuk vonatkozó fundamentális előírások Alaptörvényben és a stabilitási törvényben történt megerősítésének, s ezen belül is különösen a költségvetés elfogadásával kapcsolatos, a zárószavazásra bocsátáshoz szükséges hozzájárulási jog érvényesítésének, a „vétójog fenyegetettségnek” a hatására is átláthatóbbá, konzisztensebbé vált a költségvetés elfogadásának folyamata. Ennek, valamint a költségvetés konzervatív menedzselésének köszönhetően 2010-től egyértelműen javult az államháztartás egyensúlyi helyzete mind a hiány-, mind az adósságmutatók tekintetében.

Az élénkülő nominális növekedésnek, a bevételek beszedésére irányuló munka eredményessége erőteljes javulásának, a kiadások kézben tartásának és a javuló hiánymutatóknak az eredményeként 2010 után évről-évre csökken a GDP-arányos államadósság.

A magyar államadósság-ráta így csökkenő pályára került, noha nominálisan az adósság mindaddig még emelkedni fog, amíg a költségvetés egyenlegmutatója az adósságszolgálatlaltal terhelt is „nullszaldós” vagy inkább többletet jelző nem lesz.

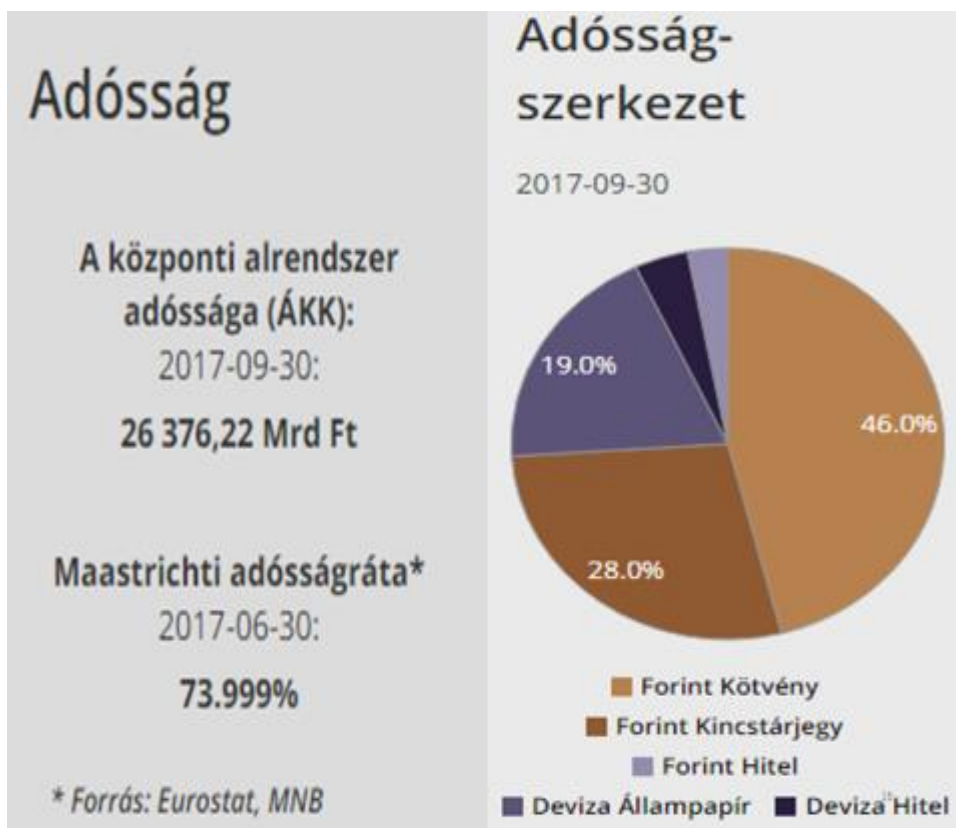
Megjegyzem, utóbbi nem feltétlenül kívánatos, hiszen az adósságállomány csökkentésének egyoldalú érvényesítése más területeken éppen a növekedést szolgáló ráfordításokban eredményezne forrásszűkítést. Az adósság-mutató gyors csökkentése helyett, bár igen jelentős „növekedési áldozatot vállalva” ma ez is elérhető lenne, inkább az államadósság GDP-arányos mértékének fokozatos csökkentése lehet a reális cél.

Bruttó államadósság a GDP arányában Magyarországon és a szomszédos EU-tag országokban (%)

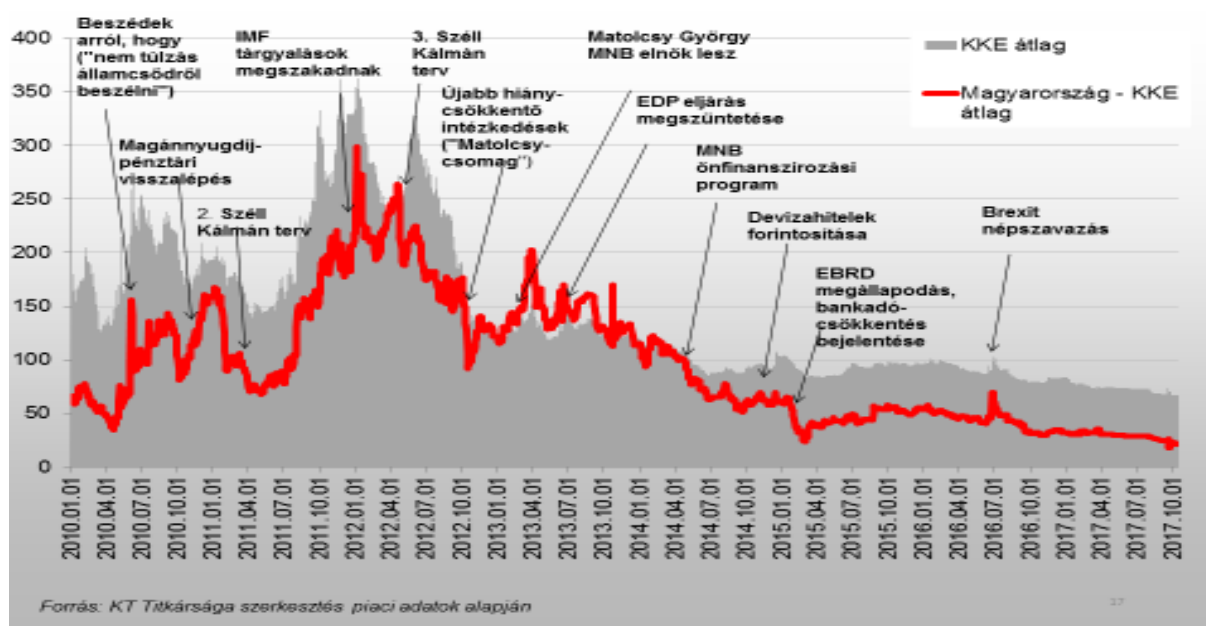
Az adósságráta várhatóan 2019-ben fog csökkenni 70 % alá, és ha képesek leszünk tartani azt az EU előírást is, hogy az ún. maastrichti, 60%-ot meghaladó mértéket évről évre a többlet 1/20-dával csökkentjük, akkor ezzel az óvatos, azt inkább „elkoptatni igyekvő” költségvetési politikával többre jutunk.

Az államadósság és szerkezeti összetétele

Az olcsóbb finanszírozás a gazdaság és a társadalom számára forrásokat szabadít fel, tehát növekedési tényező. Az ország „kitettsége” szempontjából pedig különösen előnyös az államadósságon belül a devizaarány látványos esése.

A csőd kockázati ún. CDS felárak alakulása 2010 – 2017

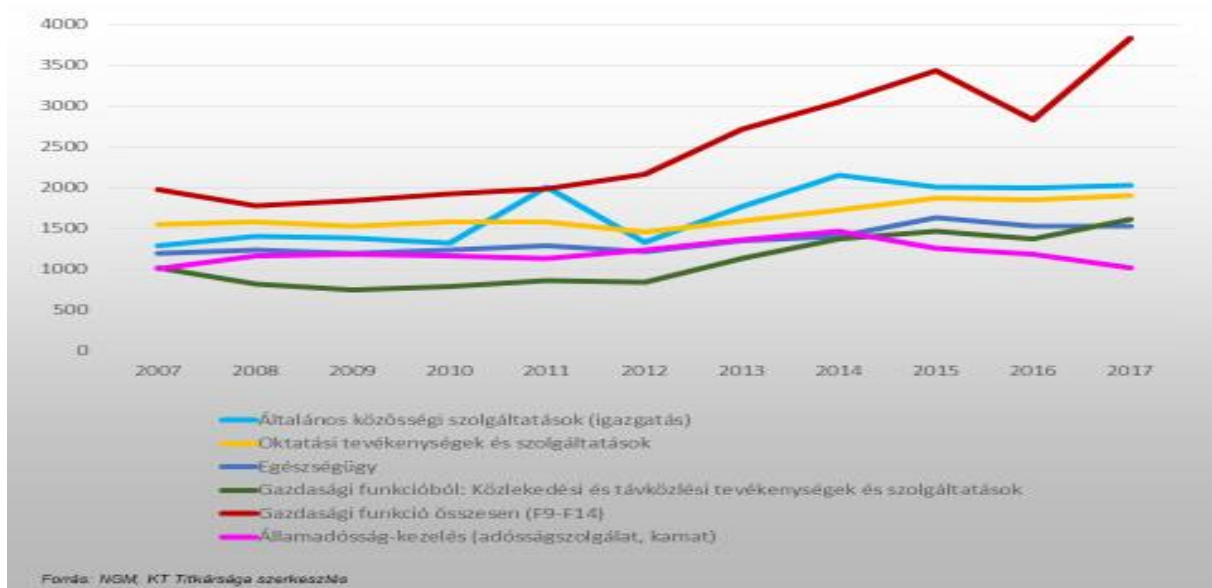
A pénzügyi hitelfelvételeknél – márpedig a magyar államháztartás külső finanszírozásában ennek van jelentősége – ún. csődkockázati felárat rakódnak a „normál” kamatokra. Az ábra pedig jó mutatja, hogy a bizalom, a társadalmi béke pénzt jelent, mert a pénzügyi itt a hitelezők felárat érvényesítene a normál kamaton túl attól függően, hogy a hitelek visszafizetését mennyiben látják biztosítottak. Ha a hullámzó diagram vonalának társadalmi, politikai eseményekkel való összevetésére is vállalkozunk, szembetűnő, milyen jelentősége van annak, ha rend van a társadalomban. Érdeemes észrevenni ugyanis, hogy a kilengésekben nemcsak közvetlen gazdasági, államháztartási, hanem személyekkel szembeni bizalmi, illetve politikai küzdelemmel összefüggő okok is közrejátszanak.

Kedves Kollégák!

Hölgyeim és Uraim!

Áttérve az államháztartás pozícióira meg kell jegyeznem, hogy az államháztartás újraelosztása - az EU források átmeneti csökkenésének hatása mellett is - még mindig magas. Ezen belül a gazdasági funkciók erősödnek, míg az adósságszolgálati (kamat) teher visszaesik, ami kedvező jelenség, mert az ország pénzügyi stabilitásának erősödésére utal. Mindemellett az oktatás és az egészségügy kiadásai fokozatosan bővülnek.

Az államháztartás egyes konszolidált funkcionális kiadásai az utóbbi tíz évben Magyarországon (milliárd forintban)

Ha a következő, az államháztartási kiadásokon belüli arányokat részletesebben bemutató, az Európai Unió ún. COFOG metodikáját követő ábrát nézzük, akkor kitűnik, hogy az egészségügy és az oktatás részaránya - abszolút összegű növekedésük mellett is – még kissé mérséklődik, a rendvédelmi kiadások arányának emelkedésében pedig nyilvánvalóan szerepe van az európai migrációs krízis kényszereinek is.

Az államháztartás konszolidált funkcionális kiadásainak megoszlása 2010 – 2018 (százalékban)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*	2018*
ÁLLAMI MŰKÖDÉSI FUNKCIÓK ÖSSZESEN	15,2	19,0	15,0	16,5	17,8	16,8	18,2	17,2	17,8
Általános közszétségi szolgáltatások	9,7	13,8	9,4	11,4	12,9	11,5	11,8	11,2	11,4
Védelem	1,8	1,6	1,6	1,5	1,3	1,4	1,7	1,7	1,8
Rendvédelem és közbiztonság	3,7	3,7	3,9	3,7	3,6	3,9	4,7	4,3	4,6
JÖLÉTI FUNKCIÓK ÖSSZESEN	61,5	57,7	59,0	56,9	55,1	56,0	58,1	55,0	54,3
Oktatási tevékenységek és szolgáltatások	11,6	10,8	10,3	10,2	10,3	10,7	10,9	10,5	10,3
Egészségügy	9,1	8,8	8,6	8,6	8,4	9,4	9,0	8,4	8,5
Társadalombiztosítási és jóléti szolgáltatások	34,6	32,3	33,9	32,1	30,2	29,2	30,3	28,8	28,6
Lakásügyek, telepítési és közösségi tevékenységek és szolgáltatások	3,3	2,9	3,2	3,0	2,8	3,2	2,3	3,4	3,2
Szórakoztató, kulturális, és vallási tevékenységek és szolgáltatások	2,9	2,9	3,0	3,0	3,4	3,6	5,6	3,9	3,7
GAZDASÁGI FUNKCIÓK ÖSSZESEN	14,2	13,7	15,5	17,5	18,3	19,7	16,7	21,1	21,3
Ebből kismelve:									
Mező-, erdő-, hal- és vadgazdálkodás	2,2	2,1	2,3	2,1	2,3	2,6	1,3	2,0	2,1
Közeledési és távközlési tevékenységek és szolgáltatások	5,8	5,9	6,0	7,3	8,2	8,4	8,1	8,9	8,7
Környezetvédelem	1,5	1,6	2,0	2,3	2,3	3,7	1,5	2,1	1,9
ÁLLAMADÓSSÁG-KEZELÉS (KAMAT)	8,5	7,7	8,8	8,7	8,7	7,2	6,9	5,6	5,4
Funkcióba nem sorolható tételek	0,5	1,9	1,8	0,4	0,1	0,3	0,1	1,2	1,3
Az államháztartás konszolidált funkcionális kiadásai összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Bruttó hazai termék (GDP) [milliárd forint]	27051,7	28133,8	28627,9	30065,0	32179,7	33651,1	35188,0	37279,0	40952,7
Az államháztartás konszolidált kiadásai a GDP százalékában (újraosztás mértéke)	50,0	51,7	48,9	51,7	51,8	51,9	48,1	48,7	47,9

* törv. Forrás: NFM, KSH, KT Titkárság szerkesztés

Az is szembeűnő, hogy a gazdasági funkciók mellett az állam működésére fordított kiadások is erőteljesen emelkednek. E két jelenséghez egyrészt azt kell hozzátenni, a gazdasági funkciókhoz kapcsolódó kiadások aránynövekedésében világosan tükröződik, hogy a kormányzat a gazdasági növekedés fenntartására irányuló gazdaságpolitikájában az államháztartás forrásait is igénybe veszi. Vagyis az államháztartás régvolt és igen sokat ostromozott túlfogyasztását felváltotta támogató, hozzájáruló szerepe. Nyilvánvaló, a költségvetési stabilitás teszi lehetővé azt is, hogy az államháztartás növekvő mértékben segítse a gazdaságfejlesztést. Személyes véleményként teszem hozzá, hogy ennek további, elvart teljesítményekhez nem kötött növelése kontra-reaktív lehet, lévén olyan „inkubátorokat” működtet, ami tartóssá teheti a „kényelmes” vállalkozói hozzáállást. Másrészt az is tény: az állami működési kiadások emelkedése csak részben köszönhető annak, hogy az elműlt években az „aktivista”, „jó

kormány” koncepciónak megfelelő irányítási felfogás, centralizációs törekvés és az EU pénzekhez kapcsolódó bürokratikus kötöttségek növekedtek. Valójában itt a lényegi változást a „segély helyett munka” programok hozta szerkezeti átrendeződés, a közfoglalkoztatás költségeinek az állami működési kiadások között történő elszámolása játszik szerepet.

Tisztelt Tudománynapi Konferencia!

Előadásom összefoglalásaként kérem, engedjék meg, hogy egy 2012-es, januári költségvetési tanácsi hivatalba lépésemet követő konferencia emlékéhez térjek vissza. Magam is előadást tartottam, igyekeztem a visszatérő válság körülményei között is a lehetőségeket keresni. Nagyon egyedül maradtam az előadók között. Akkoriban széles körben mélyen pesszimista hangulat uralkodott. „Szakértői” prófécia volt, hogy azok a törekvések, amelyeket a kormány 2010-től képvisel, csődhöz vezetnek már rövid távon is. A bizalomhiány miatt – a csak igen szerényen javuló reálgazdasági eredmények mellett – nemcsak „újratermelődik” az adósság, hanem aránya is gyorsan növekszik, mert az alkalmazkodás elmarad: folyamatos lesz a csődveszély, a stabilitás-hiány. Akkor elkértem az egyik előadás e prognózist összefoglaló, igen plasztikus ábráját. Hat év múltán most újra elővettem. Nézzük meg együtt ennek tükrében, hogy mire jutott mindezek ellenében az ország.

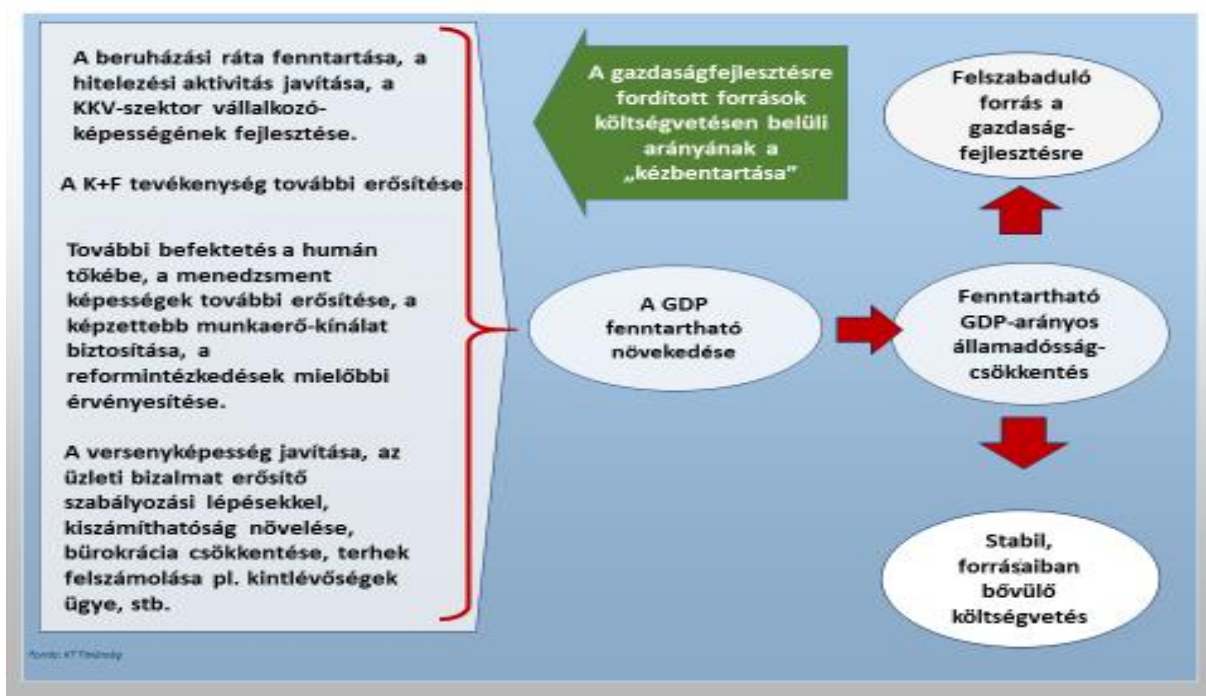
A „szakértői” várakozás anno 2010-2012 és a valóság 2017

Trendforduló következett be a pénzügyi stabilitásban és a növekedésben, de az elkövetkező években sem lehet hátradőlni: versenyképességi, hatékonysági fordulatra van szükség, aminek a feltételei között erősíthetjük a társadalmi biztonságot is. Nemzetgazdaságunk jövőbeni sikeréhez változatlanul hozzá kell járulnia a fegyelmezett költségvetési politikának, az államháztartási ellátórendszerek munkája hatásosabbá, hatékonyabbá tételének. Ebben maradt elegendő feladat – a rá rótt hatáskörök érvényesítésével – a Költségvetési Tanácsnak is a költségvetési felelősség erősítéséhez történő hozzájárulásával.

Elmondható, hogy a magyar államháztartás rendszere nem csupán szigorú előírásai, egyszerű és átlátható, az államadósság elleni küzdelemre fókuszált alapelvei és betartatása őrzésének erős felhatalmazásai, hanem az európai gyakorlatba sajátosan illeszkedő megoldásai, túlköltekezési hajlamot mérséklő hatása, szemléletformáló, bizalomteremtő ereje és időtállósága által járulhat hozzá az ország stabilitásához, fenntartható fejlődéséhez, a gazdaság versenyképességének javításához, végső soron a nemzet, az ország polgárainak felemelkedéséhez.

A növekedési képesség erősítése

A stabilitási és a növekedési fordulat után napjaink kihívása, hogy kedvező változást érvényesítsünk a ma még környezetünkől, a Visegrádi országokétól elmaradó versenyképességi mutatóink alakulásában. Előretételezve: Magyarországon a GDP-arányos államadósság fenntartható csökkentéséhez elsősorban a növekedési képesség

erősítésére van szükség. Ehhez kapcsolódik előadásom záró ábrája, mintegy összefoglalva a meggyőződésem szerinti teendőket a növekedési képesség erősítése érdekében.

A felzárkózás egyetlen útja, ha magasabb értékkel tudunk becsatlakozni a globális termelési és hozzáadott értékláncba. Végül távirati stílusban összefoglalom, hogy véleményem szerint mi szükséges ehhez:

- a fegyelmezett fiskális politika, rásegítő mechanizmusai által a hatékonyabb monetáris politika, a 2011-ben megújított, nagyobb lehetőségeket kapott ellenőrzés, és a szabályalapú költségvetési keretrendszer működése,
- a versenyképesség javítása, az ennek érdekében megkezdett munka továbbvitele, a teljesítményekhez kötött támogatások meghatározóvá tétele a gazdaság menedzselésében makro és mikro szinten egyaránt.

A „hogyan tovább” kérdés megválaszolásához végül hadd hívjam segítségül, szabadon idézve a 2010 utáni gazdaságpolitikai modellről György László és Veress József gondolatait: *A közvetlen veszélyek elhárítása után kerülhet sor a versenyképességre és a gazdasági növekedést tartósan megalapozni képes hatékonyságfokozók és innovációs tényezőkre, a szak- és felnőttképzésre, a felsőoktatásra, az innovációs rendszer fejlesztésére, a gazdaság koordinációs mechanizmusainak optimalizálására és a piaci szereplők bürokratikus és adminisztratív terheinek a csökkentésére.*³

Valahol itt tartunk most!

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

³ GYÖRGY LÁSZLÓ-VERESS JÓZSEF: 2010 utáni magyar gazdaságpolitikai modell, Pénzügyi Szemle 2016. évi 3. szám, 370. oldal